

רע"פ 1084/17 - ולדימיר מיכאלוב נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

רע"פ 1084/17

כבוד השופט א' שהם

לפני:

ולדימיר מיכאלוב

המבקש:

נ ג ד

מדינת ישראל

המשיבה:

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד, מיום 24.1.2017, בעפ"ג 12923-08-16, שניתן על ידי כב' הרכב השופטים: א' טל - נשיא; ז' בוסתן; ו-ש' בורנשטיין

עו"ד זוהר ברזילי

בשם המבקש:

עו"ד בתשבע אבגז

בשם המשיבה:

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כב' הרכב השופטים: א' טל - נשיא; ז' בוסתן; ו-ש' בורנשטיין), מיום 24.1.2017, בעפ"ג 12923-08-16. במסגרת פסק הדין, נדחה ערעורו של המבקש על הכרעת דינו של בית משפט השלום בראשון לציון (כב' השופטת ש' דקל נוה), בת"פ 5106-07-13, מיום 17.9.2015, וערעורו של המבקש על גזר דינו של בית משפט השלום, מיום 17.7.2016, התקבל באופן חלקי.

בהחלטתי מיום 19.2.2017, הוריתי על עיכוב ביצוע עונש המאסר לריצוי בפועל, אשר הושת על המבקש, עד להחלטה אחרת.

רקע והליכים קודמים

2. נגד המבקש, ונגד ארבעה נאשמים נוספים, הוגש כתב אישום לבית משפט השלום בראשון לציון, המייחס עמוד 1

להם עבירה של חבלה ופציעה בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 335א(2), בצירוף סעיף 334, לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין).

מעובדות כתב האישום עולה, כי בליל 22.6.2013, בילו שלושת המתלוננים, סמיון מיטניק (להלן: המתלון 1), אדם ספקטור (להלן: המתלון 2) ומרט בוגקובסקי (להלן: המתלון 3), בספא ברחוב דרך המכבים בראשון לציון (להלן: הספא). סמוך לשעה 01:45, הבחינה שוטרת, ששמה זינה שטומה, בדימיטרי חרומוב (להלן: הנאשם 2), מחוץ למסעדת אנה בראשון לציון, הנמצאת בסמוך לספא (להלן: המסעדה), כשהוא שרוי תחת השפעת אלכוהול ובעודו צועק על חבריו. בנסיבות אלו, הגיע השוטר גרגורי מילגרום למקום, והורה לחבריו של הנאשם 2 לרסן את התנהגותו של זה, ולאחר מכן עזב השוטר את המקום. בסמוך לשעה 02:15 יצאו המתלוננים, ביחד עם חברים נוספים, מן הבילוי בספא אל הרחוב, והבחינו ביירבאנד זכריאן (להלן: הנאשם 1) דוחף את הנאשם 2. המתלוננים, שלא ידעו כי מדובר בריב בין חברים, ביקשו להפריד בין הנאשם 1 לנאשם 2. בשלב זה, לפי הנטען, התגלע ויכוח בין המתלוננים לבין כמה מהנאשמים בכתב האישום שהתבטא בקללות, והנאשם 2, וכמה מהנאשמים הנוספים, החלו לדחוף את המתלוננים (להלן: חלקו הראשון של האירוע). לאחר מכן, המתלוננים וחבריהם עזבו את המקום, כאשר חבריהם של המתלוננים עזבו באמצעות רכב, והמתלוננים החלו לצעוד על המדרכה לכיוון בתייהם.

עוד נטען בכתב האישום, כי בהמשך למתואר לעיל, ובאותן נסיבות, תקפו הנאשמים בצוותא חדא את המתלוננים, באמצעות בעיטות, אגרופים ושימוש במקלות (להלן: חלקו השני של האירוע). על פי הנטען: הנאשם 1, היכה את המתלון 1 באמצעות קרש; ארטיום פורטנוי (להלן: הנאשם 3), היכה באמצעות ידו את מתלון 2; המבקש היכה באמצעות קרש את מתלון 3; ייבגני דימטרנקו (להלן: הנאשם 5) היכה בבעיטות את מתלון 2; ונאשמים 2, 5 והמבקש, היכו באמצעות בעיטות ואגרופים את מתלון 2. כתוצאה ממעשי הנאשמים, כך נטען, נגרמו למתלון 1 שני חתכים בראשו ונפיחות באצבעו, והוא אושפז בבית החולים לצורך הידוק החתכים באמצעות סיכות. בכתב האישום נמסר בנוסף, כי במהלך חלקו השני של האירוע, משך הנאשם 2 את המבקש לכיוון חומת בטון והצמידו אליה, פעולה שכתוצאה ממנה חדר קרש אותו החזיק המבקש לבטנו שלו.

3. ביום 17.9.2015, ניתנה הכרעת דינו של בית משפט השלום בעניינם של המבקש והנאשמים 1 ו-3 (עניינם של הנאשמים 2 ו-5 הועבר לדיון בפני מותב אחר). לאחר שבית משפט השלום נדרש לכלל הראיות הרלבנטיות בשאלת מעורבותו של המבקש בביצוע העבירה, נקבע כי "הוכח מעבר לכל ספק סביר, כי הוא [המבקש] תקף את המתלוננים, בצוותא חדא עם חבריו, באמצעות בעיטות ואגרופים ושימוש בקרשים, לרבות תוך הכאת מתלון 3 באמצעות קרש, והכאת מתלון 2 יחד עם נאשם 5 באמצעות בעיטות ואגרופים". מחומר הראיות שעמד בפני בית משפט השלום עלה, כי המבקש לא יזם את חלקו השני של האירוע (קרי, את תקיפת המתלוננים), אלא שהוא יצא מהמסעדה ואז הבחין כי חבריו תוקפים את המתלוננים והחליט "באופן ספונטאני" להצטרף אליהם, תוך שהוא מצטייד בקרש. בית משפט השלום הטעים, בהקשר זה, כי עובדה זו אינה מעלה ואינה מורידה לצורך הוכחת הנסיבה המחמירה, המפורטת בסעיף 335א(2) לחוק העונשין, של ביצוע עבירת החבלה והפציעה על ידי "שניים או יותר שחברו יחדיו לביצוע המעשה". זאת שכן, בפסיקה נקבע כי "אפילו הצטרפות ספונטאנית ללא תכנון מוקדם, כשכל אחד מבני החבורה נוטל חלק בביצוע העבירה ואינו מונע את ההתנהגות הקבוצתית, די בה כדי לקבוע שהיה ביצוע בצוותא מצדו של המצטרף (ראו-ע"פ 807/99 מדינת ישראל נ עזיזיאן, פ"ד נג(5) 747 (1999))". בית משפט השלום קבע בנוסף, כי הקרש שבאמצעותו תקף המבקש את המתלוננים, עולה כדי "נשק קר", ומשכך, התקיימה בפעולתו של המבקש גם הנסיבה

המחמירה המפורטת בסעיף 335(א)(1) לחוק העונשין. על יסוד האמור במכלול, הרשיע בית משפט השלום את המבקש, בעבירה של חבלה ופציעה בנסיבות מחמירות. עוד במסגרת הכרעת הדין, הורשע הנאשם 3 בעבירה זוהי, ואילו הנאשם 1 זוכה מחמת הספק.

4. ביום 17.6.2016, ניתן גזר דינו של בית משפט השלום בעניינם של המבקש והנאשם 3. בבואו לקבוע את מתחם העונש ההולם, ציין בית משפט השלום, כי הערכים המוגנים שנפגעו מפעולותיהם של המבקש והנאשם 3 "הם זכותו של כל אדם לחיים, לכבוד, לשלמות הגוף ולשלמות הנפש", וכי מידת הפגיעה בערכים אלו היתה "משמעותית". לאחר מכן, נדרש בית משפט השלום לנסיבות ביצוע העבירה, ובכלל זאת, לשיקולים הבאים לחומרה: העובדה שהמבקש והנאשם 3 לא היו מעורבים בחלקו הראשון של האירוע, ולמעשה הם תקפו את המתלוננים "ללא כל סיבה"; והעובדה כי בעת ביצוע העבירה היו המבקש והנאשם 3 נתונים תחת השפעת משקאות משכרים. בית משפט השלום הוסיף וציין, כי יש לאבחן בין המבקש, אשר הצטייד בקרש לצורך התקיפה, לבין הנאשם 3 שלא הצטייד בקרש או "בנשק קר כלשהו", וחלקו בתקיפה היה קטן יותר. בית משפט השלום קבע, בהקשר זה, כי לאבחנה האמורה אין נפקות לעניין קביעת מתחם העונש ההולם, אך היא נלקחה בחשבון לצורך גזירת העונש, במסגרת ההתחשבות בנסיבות האישיות של כל נאשם. בהתייחס למדיניות הענישה הנוהגת, קבע בית משפט השלום, כי במקרים דומים בפסיקה הטילו בתי המשפט על נאשמים בעבירות חבלה ופציעה בנסיבות מחמירות, "עונשים במנעד רחב הכוללים מאסרים בפועל, מאסרים על תנאי, קנסות ופיצויים למתלוננים". לאור האמור, קבע בית משפט השלום כי מתחם העונש ההולם נע בין 6 חודשי מאסר, שיכול שירוצו בדרך של עבודות שירות, לבין 24 חודשי מאסר בפועל; לצד ענישה נלווית של מאסר על תנאי, קנס, ופיצוי.

לצורך קביעת עונשם של המבקש והנאשם 3 בגדרי מתחם הענישה, עמד בית משפט השלום על הנסיבות שאין קשורות בביצוע העבירה, ובהן נסיבותיהם האישיות של השניים, כעולה מתסקירי שירות המבחן שנערכו בעניינם, ומנתונים נוספים שעמדו בפני בית המשפט. בעניינו של המבקש הזכיר בית משפט שלום, כי הלה נפצע קשה במהלך האירוע, כתוצאה מדקירה בבטנו, ונקבע כי אף שלא הוכח האופן בו נגרמה הפציעה למבקש, יש ליתן לה משקל מסוים לקולה. כשיקול לחומרה, עמד בית משפט השלום על העובדה כי לחובתו של המבקש הרשעה קודמת, משנת 2011, בעבירה של תקיפת שוטר במילוי תפקידו. עוד נתן בית משפט השלום את דעתו לקביעתו של שירות המבחן, במסגרת תסקיר שהוגש בעניינו של המבקש, לפיה רמת המסוכנות הנשקפת מן המבקש לעבריינות חוזרת בתחום עבירות אלימות, הינה ברמה נמוכה. יחד עם זאת, בית משפט השלום הדגיש, כי שירות המבחן לא מצא לנכון להמליץ על שילובו של המבקש בהליך טיפולי, לאור קושי שהמבקש הפגין בלקיחת אחריות על מעשיו.

בסופו של יום, גזר בית משפט השלום על המבקש את העונשים הבאים: 12 חודשי מאסר לריצוי בפועל; 6 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור המבקש "כל עבירת אלימות נגד הגוף", למשך 3 שנים מיום שחרורו ממאסר; תשלום פיצויים בשיעור של 5,000 ₪ למתלונן 1, ו-2,000 ₪ למתלונן 3; קנס בסך של 2,000 ₪ או 30 ימי מאסר תמורתו. על הנאשם 3 הוטל עונש של 6 חודשי מאסר, לריצוי בדרך של עבודות שירות, לצד עונשים נלווים.

5. לשלמות התמונה יצוין כי ביום 19.12.2016, נגזר דינם של הנאשמים 2 ו-5, שעניינם נדון בבית משפט השלום בפני מותב אחר (כב' השופט הבכיר א' הימן), לאחר שהשניים הורשעו על יסוד הודאתם במיוחס להם, במסגרת

הסדרי טיעון. על הנאשם 2 הוטלו, לצד עונשים נלווים, 4 חודשי מאסר בפועל, לריצוי בדרך של עבודות שירות; ועל הנאשם 5 נגזרו חמישה חודשי מאסר על תנאי, למשך 3 שנים, לצד עונשים נוספים.

6. המבקש מיאן להשלים עם הכרעת דינו של בית משפט השלום ועם גזר הדין, והגיש ערעור על שני אלו לבית המשפט המחוזי. בפתח פסק דינו של בית המשפט המחוזי, מיום 24.1.2017, נמסר כי לאחר ששמע המבקש את המלצת בית המשפט, הוא חזר בו מהערעור כלפי הכרעת הדין, למעט הקביעה שתקיפת המתלוננים נעשתה על ידו בצוותא עם הנאשמים האחרים. בית המשפט המחוזי דחה את הטענה לפיה המבקש "לא ביצע בצוותא עם הנאשמים האחרים את מעשי האלימות נושא הכרעת הדין כלפי המתלוננים 1 ו-3", וזאת "גם אם [המבקש] לא תקף ישירות את המתלונן 1 וגם אם מעשי התקיפה לא היו מתוכננים מראש". עוד נתן בית המשפט המחוזי את דעתו לחומרת התנהגותו האלימה של המבקש כלפי המתלונן 3; ולהיותו חלק מהאירוע כולו, גם אם הצטרף בסופו של אותו חלק מהאירוע במהלכו נפצע המתלונן 1, על ידי אחר. יחד עם זאת, ציין בית המשפט המחוזי כשיקול לקולה, כי המבקש אכן לא פגע במתלונן 1 בעצמו. עוד ציין בית המשפט המחוזי, כי פציעתו של המבקש במהלך האירוע לא נעלמה מעיניו של בית משפט השלום; וכי מטבע הדברים, בית משפט השלום "לא התחשב בעונשים הקלים שהוטלו על הנאשמים 2 ו-5, שכן אלה ניתנו לאחר מתן גזר הדין נושא הערעור". בית המשפט המחוזי הטעים, בהקשר זה, כי אין להשוות את עונשו של המבקש לעונשם של הנאשמים 2 ו-5, "ולו בגלל העובדה שהם הודו וחסכו את עדויות המתלוננים ועדי התביעה האחרים". יחד עם זאת, נקבע כי פער הענישה בין אותם נאשמים, וכן הנאשם 3, לבין המבקש, מחייב "הקלת מה בעונש המאסר שהוטל על המערער [המבקש], גם אם לא על ידי מתן אפשרות לרצותו בעבודות שירות". לאור האמור, הקל בית המשפט המחוזי בעונשו של המבקש, עת העמידו על 9 חודשי מאסר בפועל. יתר חלקי גזר הדין נותרו על כנם.

הבקשה לרשות ערעור ותגובת המשיבה

7. בבקשה שלפניי טוען המבקש, כי מקרהו מעלה מספר שאלות משפטיות עקרוניות וחשובות, המצדיקות מתן רשות ערעור. ראשית, בהתייחס לסוגיית הביצוע בצוותא, נטען כי עולה השאלה האם ניתן לשייך למבקש אחריות פלילית לפציעתו של המתלונן 1, מכוח היותו של המבקש מבצע בצוותא, שעה שהמבקש הגיע אחרון לזירת האירוע ואין לו כל קשר פיזי לפציעתו של המתלונן 1. נטען, בהקשר זה, כי המבקש לא השתייך למעגל הפנימי של המבצעים לעניין פציעת המתלונן 1, וכי לא היתה לו שליטה פונקציונלית במי שפגע במתלונן 1 כאמור. שנית, נטען כי במקרה זה עולה שאלה משפטית בדבר "הפליית המבקש ואחידות הענישה", כאשר המבקש הוא היחיד מבין הנאשמים בכתב האישום אשר הושת עליו עונש מאסר בפועל, לריצוי מאחורי סורג ובריח, ועולה חשש מפני "עיוות - הצדק". שלישית, ולעניין חומרת העונש, נטען כי בית המשפט המחוזי שגה כאשר קבע מתחם ענישה אחיד לנאשמים, ולא קבע מתחם ענישה נפרד למבקש. כמו כן, נטען כי מתעוררת השאלה האם נסיבות אישיות מיוחדות (כגון, גילו הצעיר של המבקש; שירות צבאי ומוטיבציה רבה לשירות במילואים, כולל במהלך מבצע "צוק איתן"; תסקיר שירות מבחן אשר הצביע על סיכון נמוך להישנות עבירות אלימות מצדו של המבקש; ועוד) אינן מצדיקות ביטול עונש המאסר בשל שיקולי שיקום.

8. בתגובתה, מתנגדת המשיבה לבקשה לרשות ערעור. לעמדת המשיבה, הבקשה אינה מעלה כל שאלה בעלת חשיבות משפטית או ציבורית כללית, אלא נסובה על עניינו הפרטני של המבקש גרידא. עוד טוענת המשיבה, כי

טענתו של המבקש בעניין הביצוע בצוותא נדונה בהרחבה והוכרעה על ידי בית משפט השלום, כאשר בית המשפט המחוזי אף הוא דן בטענה ודחה אותה. המשיבה מוסיפה וטוענת, כי מסרטון מצלמות האבטחה ממקום האירוע ניתן לראות שהפגיעה במתלון 1 התרחשה בזמן שהמבקש רץ לעבר המתלונים כשהוא מצויד במקל ונמצא במרחק של מטרים בודדים מאזור הקטטה, כשבכוונתו להצטרף אליה. לפיכך, נטען כי בצדק קבעו הערכאות הקודמות כי המבקש הוא מבצע בצוותא, גם לענין פציעתו של המתלון 1. אשר לטענת המבקש בדבר קביעת מתחם העונש, נטען על ידי המשיבה, כי דינה להידחות, שכן היא הועלתה לראשונה במסגרת בקשת רשות הערעור; ומכל מקום, "בעת קביעת מתחם עונש לאירוע בו מעורבים מספר נאשמים אשר הורשעו בגין אותה עבירה, יש לקבוע מתחם ענישה לכל האירוע ולמקם את עונשם של המעורבים בתוך המתחם בהתאם לחלקם בביצוע העבירה". בכל הנוגע לחומרת העונש שהוטל על המבקש, בהשוואה לנאשמים האחרים בכתב האישום, נטען כי חלקו של המבקש באירוע היה חמור מחלקם של הנאשמים האחרים; וכי אף אם העונש שהוטל עליו מחמיר מעט ביחס לעונש שהוטל על נאשמים אלו, הרי שאין מדובר בפער חמור העולה כדי חריגה קיצונית מרמת הענישה הראויה. לפיכך, נטען כי דינה של בקשת רשות הערעור להידחות.

דיון והכרעה

9. לאחר שעיינתי בכובד ראש בבקשת רשות הערעור ובנספחיה, כמו גם בתגובת המשיבה, נחה דעתי, כי הבקשה אינה מעוררת שאלה משפטיות עקרוניות, או שאלה בעלת השלכות ציבוריות רחבות היקף, החורגות מעניינו הפרטי של המבקש; בנוסף, אין מתעורר במקרה זה חשש כי למבקש נגרם עיוות דין, או אי-צדק ממשי. משכך, הבקשה אינה עונה על אמות המידה שנקבעו בפסיקתו של בית משפט זה, למתן רשות ערעור ב"גלגול שלישי" (רע"פ 1728/17 פלוני נ' מדינת ישראל (10.3.2017); רע"פ 9171/16 כלבונה נ' מדינת ישראל (5.1.2017); רע"פ 6300/16 שנאן נ' מדינת ישראל (18.8.2016)), ומטעם זה בלבד, דין הבקשה להידחות.

10. בבחינת למעלה מן הצורך, אדרש בקצרה לטענותיו של המבקש לגופו של עניין. אשר לטענתו של המבקש לפיה אין לייחס לו אחריות פלילית לפציעתו של המתלון 1, מכוח היותו מבצע בצוותא, הרי שטענה זו נדונה על ידי הערכאות הקודמות, ובפרט בהכרעת דינו המפורטת והמנומקת היטב של בית משפט השלום. לאחר שעיינתי בהכרעת הדין, שוכנעתי כי צדק בית משפט השלום בקביעתו, כי המבקש הצטרף לתקיפת המתלונים, והיה שותף פעיל להגשמת התוכנית העבריינית, תוך שהוא מודע לאפשרות התרחשות התוצאה - קרי, גרימת חבלה או פציעה למתלונים, ובכללם המתלון 1; ואין נפקא מינה אם המבקש לא היכה את המתלון 1 בעצמו, או אם היה עדיין במרחק מה מאזור הקטטה בזמן שהמתלון 1 נפגע.

בכל הנוגע לטענותיו של המבקש בדבר חומרת העונש שהוטל עליו, ידוע הוא, כי בקשות מסוג זה, ככלל, אינן מצדיקות מתן רשות ערעור, אלא אם מדובר בסטייה קיצונית ממדיניות הענישה הנהוגה בעבירות דומות (רע"פ 1052/17 ג'ברין נ' מדינת ישראל (12.3.2017); רע"פ 10116/16 דסוקי נ' מדינת ישראל (24.1.2017); רע"פ 4512/15 הרוש נ' מדינת ישראל (6.7.2015)). במקרה דנן, עונשו של המבקש אינו סוטה, כהוא זה, מרמת הענישה הנהוגת והמקובלת בעבירות מהסוג בו עסקינן. עוד אוסיף, כי העובדה שעל יתר הנאשמים בכתב האישום נגזרו עונשים מקלים יותר לא נעלמה מעיניו של בית המשפט המחוזי, אשר הקל מטעם זה בעונשו של המבקש, עת העמידו על 9

חודשי מאסר. לכך יש להוסיף, כי האבחנה בין העונש שנגזר על המבקש לבין העונשים אשר הושתו על הנאשמים האחרים מוצדקת, לאור העובדה כי הנאשמים 2 ו-5 הודו במיוחס להם בכתב האישום ובכך חסכו זמן שיפוטי; ולאור העובדה שחלקו של הנאשם 3 בביצוע העבירה היה קטן יותר משל המבקש. בסופו של יום, סבורני כי העונש שהושת על המבקש הינו ראוי ומאוזן, ולא מצאתי מקום להתערב בו.

11. סוף דבר, הבקשה לרשות ערעור נדחית בזאת.

12. עיכוב ביצוע עונש המאסר שהושת על המבקש, עליו הוריתי בהחלטתי מיום 19.2.2017, מבוטל בזאת. המבקש יתייצב לריצוי עונשו, ביום 5.6.2017 עד השעה 10:00, בימ"ר הדריס, או על פי החלטת שירות בתי הסוהר, כשברשותו דרכון ועותק מהחלטה זו. על המבקש לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם עם ענף אבחון ומיין של שירות בתי הסוהר, טלפונים 08-9787377 או 08-9787336.

ניתנה היום, ט"ו באייר התשע"ז (11.5.2017).

ש ו פ ט